

มหานทีสีทันดร : ผลงานสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์*

Mahanatee Seetandon : Music Composition

ศรัณย์ ศรีพุทธรินทร์* ดิฐพงษ์ อุเทศอำรง
Saran Sribhuttharin,* Ditthapong Uthetthamrong
สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี²
Department of Music, Faculty of Humanities and Social Sciences
Ubon Ratchathani Rajabhat University
saran.s@ubru.ac.th

Received: August 16, 2021

Revised: September 4, 2021

Accepted: September 17, 2021

บทคัดย่อ

มหานทีสีทันดร : ผลงานสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ : สืบเสียงสำเนียงอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อประพันธ์เพลงร่วมสมัยในรูปแบบดนตรีตะวันตกผสมผสานกับเครื่องดนตรีพื้นอีสาน อันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี พร้อมทั้งนำวงดนตรีไปแสดงต่อหน้าสาธารณชน อีกทั้ง ยังได้นำเสนอบทวิเคราะห์ อรรถาธิบาย รูปแบบและเทคนิคการประพันธ์เพลง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. จังหวัดอุบลราชธานี มีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลาย โดยเฉพาะด้านดนตรีและการแสดง มีนักปราชญ์ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นอีสาน คือ นายทองใส ทับถนูน มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่ยอมรับของลูกศิษย์มากมายทั่วประเทศ อีกทั้ง ยังถือเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีพื้นบ้านที่โดดเด่นของจังหวัดอุบลราชธานี

2. บทประพันธ์เพลงมหานทีสีทันดร บรรเลงโดยวงบิ๊กแบนด์แจ๊ส ขนาด 5x10 ความยาว 9.14 นาที ใช้จังหวะ Funk & Samba ในบันไดเสียง Dm โดยนำ “ลายเต้ยโขง” ซึ่งเป็นทำนองเพลงที่มีความนิยมแพร่หลาย มาเรียบเรียงสำหรับวงบิ๊กแบนด์แจ๊สผสมกับเครื่องดนตรีพื้นอีสานและแคน ใช้แนวคิดในการจินตนาการไปถึงความกว้างใหญ่ไพศาล ความลึก ความเชี่ยวชาญ แต่ยังแฝงด้วยความสงบเยือกเย็นของแม่น้ำโขง จึงใช้ชื่อเพลงว่า “มหานทีสีทันดร” อันเป็นชื่อพ้องกับ “มหานทีสีพันดอน” ในความหมายของชาวลาว คือ แม่น้ำโขงอันกว้างใหญ่ไพศาลไหลผ่านเกาะแก่งกว่าสี่พันแห่ง ทางตอนใต้ของประเทศลาว

คำสำคัญ: ผลงานสร้างสรรค์ ดุริยางคศิลป์ มหานทีสีทันดร

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย เรื่อง งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ : สืบเสียงสำเนียงอุบลราชธานี ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พ.ศ.๒๕๖๓

Abstract

The work aimed to study a unique identity of local music and to compose contemporary songs to accompany the music combining the Western music and a local lyre unique to the province Ubon Ratchathani. The work presented an analysis, interpretation, forms and techniques of composing based on relevant concepts and theories.

The research findings were as follows.

1. Ubon Ratchathani province boasted a wide range of traditions particularly music and folk performance. The local scholar who specialized in a local stringed music or lyre was Tongsai Tabthanon, renowned for his versatility in this kind of music.

2. The musical piece under study lasting 9.14 minutes was played by Big Band Jass, using the rhythm Funk&Samba. The musical piece which was widely popular was conceptualized in the vastness, depth, rapids, tranquility of the Mekong River. Hence the song was named Mahanatee Seetandon, which rhymed with Mahanatee Seepandon, in Laos language meaning the vast Mekong River snaking through numerous isles in southern Laos.

Keywords: Creative Work, Musical Composition, Mahanatee Seetandon

บทนำ

อุบลราชธานี เป็นจังหวัดด้านตะวันออกสุดของภาคอีสาน ครอบคลุมด้วยที่ราบและแม่น้ำสำคัญสายหลักของอีสานทั้ง 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำชี แม่น้ำมูล และแม่น้ำโขง และยังมีลำน้ำสายใหญ่อีกหลายสาย ยิ่งความอุดมสมบูรณ์และความชุ่มชื้นแก่ผืนดิน ทำให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ พืช และสัตว์มาแต่ครั้งบรรพกาล นอกจากความสำคัญทางด้านภูมิศาสตร์แล้ว ในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อุบลราชธานีมีความยิ่งใหญ่ในฐานะเมืองลูกพี่ของเมืองแถบอีสาน เป็นศูนย์กลางการศึกษา จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ศาสนา และการเมือง ในภูมิภาคนี้ นับเป็นแดนแห่งภูมิปัญญาอีสาน เป็นแหล่งการศึกษามูลกัจจายน์แบบโบราณ และการศึกษาภาษาไทย (คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายจัดทำหนังสือ, 2535)

บรรพชนชาวอุบลราชธานี มีการแสดงพื้นบ้านอยู่ 3 ลักษณะ คือ ดนตรี การขับร้อง ฟ้อนรำ และการแสดงหุ่น สำหรับดนตรีในครั้งอดีตมีการบรรเลงล้วน ๆ และการบรรเลงดนตรีประกอบการร้องและการฟ้อนรำ เครื่องดนตรีที่นิยมบรรเลง ได้แก่ พิณหรือซุง แคน โหวด ซอไม้ไผ่ กั๊บแก๊บหรือจับแงบ หิน และกลองแบบต่าง ๆ อุบลราชธานีจึงได้ชื่อว่าเป็นถิ่น “ดอกคูณเสียงแคน” ในระยะเวลาต่อมาได้มีการนำโปงลางและโหม่งมาเล่นประกอบในวงดนตรีพื้นบ้าน เรียกว่าวงโปงลาง และนำเครื่องดนตรีสากลมาเล่นประกอบลำและการแสดงอื่น ๆ ในปัจจุบัน (คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายจัดทำหนังสือ, 2535)

ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ดีและมีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดนตรีและพิณอีสาน ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และเป็นต้นแบบในการแสดงพื้นบ้านของภาคอีสาน อันเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่ได้รับการสืบทอดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรเลงพิณอีสาน คือ ครูทองใส ทับถนุน ผู้วิจัย ได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของเครื่องดนตรีพื้นบ้านพิณอีสานที่เป็น

เอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้ศึกษาค้นคว้า และสร้างสรรค์งานดนตรีในรูปแบบใหม่ที่ได้ นำเอาทำนองเพลงพื้นบ้านมาเรียบเรียงเสียงประสานในรูปแบบของดนตรีตะวันตก ผสมผสาน กับเครื่องดนตรีพื้นบ้านพิณอีสานและแคน อันจะเป็นการช่วยสืบสาน อนุรักษ์ และเผยแพร่ดนตรีพื้นบ้านที่เป็น เอกลักษณ์ของชาวจังหวัดอุบลราชธานี ให้คงอยู่สืบไป ตลอดจนได้เห็นความเชื่อมโยงกันของศาสตร์ทาง ดนตรีระหว่างการประพันธ์เพลงในรูปแบบตะวันตกและสำเนียงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งจะทำให้สามารถต่อยอดองค์ความรู้ใหม่นี้ไปสู่ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เพื่อการพัฒนารูปแบบการบรรเลงเครื่องดนตรี และวงดนตรีประเภทต่าง ๆ ในอนาคต อันจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศิลปะ เพื่อการพัฒนา สังคมไทยและคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อประพันธ์เพลงร่วมสมัยในรูปแบบดนตรีตะวันตกผสมผสานกับเครื่องดนตรีพิณอีสาน

ระเบียบวิธีวิจัย

มหานทีสีทันดร : ผลงานสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ ได้แบ่งประเด็นขั้นตอนและวิธีการ ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาดนตรีพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี
 - 1.1 ทำนองเพลง
 - 1.2 ผู้ประพันธ์เพลง
 - 1.3 นักร้องและนักดนตรี
 - 1.4 เครื่องดนตรี
2. การเรียบเรียงเสียงประสาน
 - 2.1 ศึกษาแนวคิด วิธีการ เรียบเรียงเสียงประสานจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 คัดเลือกทำนองเพลงพื้นบ้านอีสาน เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบสำคัญในการเรียบเรียงเสียงประสาน
 - 2.3 เรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงตามแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีการเรียบเรียงดนตรีแบบตะวันตก
 - 2.4 เมื่อเรียบเรียงเพลงเสร็จแล้ว นำโน้ตเพลงส่งให้นักดนตรีบรรเลงเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความไพเราะของบทเพลง
 - 2.5 แก่ไขข้อบกพร่องของบทเพลง แล้วนำไปให้นักดนตรีบรรเลง
3. การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย
 - 3.1 เขียนบทวิเคราะห์ อรรถาธิบาย เกี่ยวกับบทเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่
 - 3.2 นำบทวิเคราะห์และอรรถาธิบาย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ
 - 3.3 เขียนรายงานการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์
 - 3.4 นำบทเพลงออกบรรเลงเผยแพร่ต่อสาธารณชน

บทวิเคราะห์

มหานทีลีทันดร : ผลงานสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ : สืบเสียงสำเนียงอุบลราชธานี เป็นการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงป๊อแบนด์แจ๊ส ขนาด 5x10 ผสมผสานกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้ทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด บทเพลงมหานทีลีทันดร มีความยาวประมาณ 9.14 นาที ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการเรียบเรียงเสียงประสานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลาย มีการแสดงดนตรีพื้นบ้านหลายลักษณะ เช่น ดนตรี การขับร้อง การฟ้อนรำ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดนตรีและการแสดง โดยด้านดนตรีนั้นมักปรากฏภูมิปัญญาและความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องดนตรีอีสาน คือ ขลุ่ยพ้อทองใส ทับถนุน ซึ่งท่านเป็นบรมครูด้านการบรรเลงพิณอีสาน ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีลูกศิษย์นับถือมากมายทั่วประเทศ และถือเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีที่โดดเด่นของจังหวัดอุบลราชธานี คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำเอาเอกลักษณ์ทางดนตรีพื้นบ้านพิณอีสาน ทั้งในด้านทำนองเพลงหรือลายเพลง และเทคนิควิธีการบรรเลงพิณอีสาน มาศึกษาและเรียบเรียงดนตรีใหม่ ในรูปแบบของการผสมผสานกับ วงดนตรีตะวันตก เพื่อที่จะนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชน และได้องค์ความรู้ใหม่ด้านการประพันธ์เพลงในผู้สนใจได้ศึกษา ต่อไป

2. การประพันธ์เพลงมหานทีลีทันดร เป็นการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงป๊อแบนด์แจ๊ส ขนาด 5x10 ผสมผสานกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

2.1 จังหวะ/อัตราจังหวะ

2.1.1 อัตราจังหวะ เป็นอัตราจังหวะ 4/4 ความเร็ว 175 และยังมีอัตราจังหวะอื่น ๆ เช่น อัตราจังหวะ 7/8 ในห้องเพลงที่ 44,79,222 และ 236 อัตราจังหวะ 6/4 ในห้องเพลงที่ 61 และ 118

2.1.2 ลีลาแบ่งได้เป็น 2 แบบ ลีลาจังหวะแบบที่ 1 คือรูปแบบจังหวะ Funk และรูปแบบจังหวะ Samba ในท่อนที่ต้อง Improvisation

2.2 บันไดเสียง

บทเพลงนี้ใช้บันไดเสียง Dm โดยพิจารณาจากช่วงเสียงที่เหมาะสมของเครื่องเป่าทั้งหมด และเครื่องดนตรีพื้นบ้านสามารถบรรเลงได้ง่าย

2.3 ท่อนเพลง

2.3.1 Introduction แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1) Introduction ส่วนที่ 1 จากห้องเพลงที่ 1-8 ใช้ Baritone Saxophone ดำเนินทำนองเดี่ยวบนจังหวะขัด (Syncopation) เพื่อให้เกิดความรู้สึกตึงความคดเคี้ยวซับซ้อนของแม่น้ำโขง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2) Introduction ส่วนที่ 2 ห้องเพลงที่ 9-24 การเข้ามาของกลุ่มเครื่องเป่าเครื่องอื่น ๆ โดยเล่นคอร์ด Am9 (11) แต่ไม่ได้เล่นขึ้นพร้อมกัน โดยกลุ่ม Trumpet จะเล่นโน้ตในคอร์ดออกมาในจังหวะที่ต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นอกจากนั้น เครื่องเป่าในกลุ่ม Saxophone และ Trombone ต่างทำหน้าที่สนับสนุนทำนองหลักที่กลุ่ม Trumpet บรรเลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการบรรเลงสนับสนุนของกลุ่ม Saxophone

ตัวอย่างการบรรเลงสนับสนุนของกลุ่ม Trombone

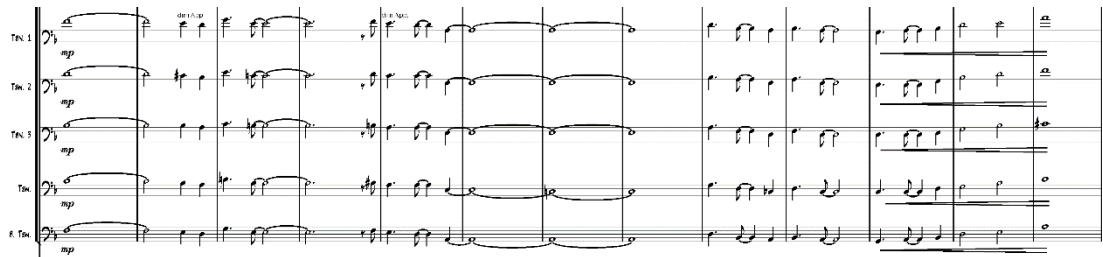
3) Introduction ส่วนที่ 3 ส่วนทำนองหลักของ Introduction ผู้เรียบเรียงใช้ D Dorian Mode ในการประพันธ์ และบรรเลงอยู่ในจังหวะขัด เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความคดเคี้ยวและเชียวกรากของแม่น้ำโขง ตัวอย่างของทำนองหลัก ในขณะเดียวกันก็มี Saxophone Section บรรเลงสนับสนุนด้วยทำนองที่เป็นชีพจร (Pulse) ของเพลง

ทำนองหลักของ Introduction บรรเลงโดย Brass Section

Saxophone Section บรรเลงสนับสนุน3 ใน Introduction ส่วนที่ 3

ในส่วนท้ายของ Introduction ส่วนที่ 3 ผู้เรียบเรียงได้เพิ่มความซับซ้อนของการบรรเลงโดยการเปลี่ยน Time Signature เป็น 7/8 และบรรเลงโดยใช้โน้ตในคอร์ด (Chord Tone) ในลักษณะเป็น Arpeggio เพื่อเป็นสะพานเชื่อมเข้าสู่ท่อนเพลงต่อไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4) Introduction ส่วนที่ 4 “ความสงบเยือกเย็นแห่งสายน้ำโขง” ห้องเพลงที่ 48-60 ในท่อนนี้ผู้เรียบเรียงใช้กลุ่ม Trombone ในการนำเสนอเนื่องจากให้เสียงทึบไม่แหลมสว่างจนเกินไป เรียบเรียงเสียงประสานในลักษณะ 5 Way Voicing double lead โดยดนตรีส่วนของ Rhythm Section บรรเลงโดยลดความซับซ้อนลงมา เพื่อให้เกิดอารมณ์ที่นิ่งสงบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Trombone section บรรเลง Introduction ส่วนที่ 4

Rhythm Section ในท่อน Introduction ส่วนที่ 4

ในส่วนท้ายของ Introduction ส่วนที่ 4 ผู้เรียบเรียงได้เปลี่ยน Time Signature เป็น อัตราจังหวะ 6/4 แล้วให้ทำประสานเสียงให้กลุ่มเครื่องเป่าบรรเลงย้ำในคอร์ด A7(b9b13) ที่มีลักษณะเป็น คอร์ด V ส่งเข้าหาคอร์ด I ในท่อนต่อไป ดังนี้

ในส่วนท้ายของ Introduction ส่วนที่ 4 ที่จะส่งเข้าท่อนต่อไป

2.4 ท่อนทำนองหลัก ลายเต้ยโขง

2.4.1 ผู้ประพันธ์ได้นำทำนองหลักมาร้อยเรียงใหม่ โดยยังคงเค้าโครงของทำนองเดิมไว้ ได้ออกมา ดังนี้

2.4.2 ทางเดินคอร์ด ใน 5 ห้องแรก ผู้เรียบเรียงใช้คอร์ด A7sus4 ซึ่งเป็นคอร์ด V มาเล่นย้ำ (Vamp) ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

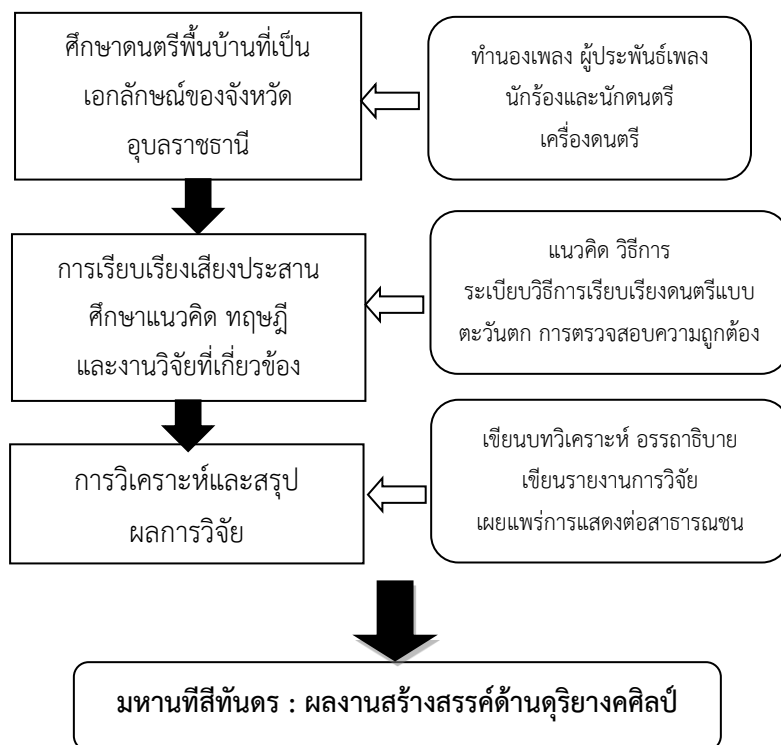
1. จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดนตรีและการแสดง โดยด้านดนตรีนั้นมีนักปราชญ์ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องดนตรีอีสาน คือ คุณพ่อทองใส ทับถนุน ซึ่งท่านเป็นบรมครูด้านการบรรเลงพิณอีสาน ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีลูกศิษย์นับถือมากมายทั่วประเทศ และถือเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีที่โดดเด่นของจังหวัดอุบลราชธานี คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำเอาเอกลักษณ์ทางดนตรีนี้มาศึกษาและเรียบเรียงดนตรีใหม่ในรูปแบบของการผสมผสานกับวงดนตรีตะวันตก เพื่อที่จะนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชน

2. ผลงานสร้างสรรค์ด้านดุริยางคศิลป์ บทเพลงมหานทีสีทันดร เป็นงานสร้างสรรค์ดนตรีร่วมสมัย โดยใช้รูปแบบทางดนตรีตะวันตกผสมผสานกับทำนองเพลงพื้นบ้านอีสาน บรรเลงโดยวงบิ๊กแบนด์แจ๊สผสมเครื่องดนตรีพิณอีสานและแคน ในบันไดเสียง Dm บนรูปแบบจังหวะ Funk และรูปแบบจังหวะ Samba ในท่อนที่ต้อง Improvisation มีการใช้เทคนิควิธีการในการประพันธ์และการเรียบเรียงเสียงประสานที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรีแต่ละกลุ่มให้สามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและเกิดความไพเราะ มีการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับความงามและความโดดเด่นทางธรรมชาติมาวิเคราะห์และนำเสนอโดยกลุ่มเครื่องดนตรีให้สามารถถ่ายทอดความงามทางธรรมชาติในรูปแบบของเสียงที่เกิดขึ้นจากการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ บทเพลงมหานทีสีทันดร จึงเป็นบทเพลงที่รวบรวมเอาเทคนิควิธีการประพันธ์เพลงในรูปแบบตะวันตก นำมาเรียบเรียงผสมผสานกับการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานได้อย่างลงตัว

อภิปรายผล

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดนตรีและการแสดง โดยด้านดนตรีนั้นมีนักปราชญ์ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องดนตรีอีสาน คือ คุณพ่อทองใส ทับถนุน ซึ่งท่านเป็นบรมครูด้านการบรรเลงพิณอีสาน ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีลูกศิษย์นับถือมากมายทั่วประเทศ และถือเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีที่โดดเด่นของจังหวัดอุบลราชธานี คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำเอาเอกลักษณ์ทางดนตรีนี้มาศึกษาและเรียบเรียงดนตรีใหม่ ในรูปแบบของการผสมผสานกับวงดนตรีตะวันตก บทประพันธ์เพลงมหานทีสีทันดร บรรเลงโดยวงบิ๊กแบนด์แจ๊ส ขนาด 5x10 ความยาว 9.14 นาที ใช้จังหวะ Funk&Samba ในบันไดเสียง Dm โดยนำ “ลายเต้ยโขง” ซึ่งเป็นทำนองเพลงที่มีความนิยมแพร่หลาย มาเรียบเรียงสำหรับวงบิ๊กแบนด์แจ๊สผสมกับเครื่องดนตรี พิณอีสานและแคน ใช้แนวคิดในการจินตนาการไปถึงความกว้างใหญ่ไพศาล ความลึก ความเชื่อวราก แต่ยังคงด้วย

ความสงบเยือกเย็นของแม่น้ำโขง จึงใช้ชื่อเพลงว่า “มหานทีสีทันดร” อันเป็นชื่อพ้องกับ “มหานทีสีทันดรอน” ในความหมายของชาวลาว คือ แม่น้ำโขงอันกว้างใหญ่ไพศาลไหลผ่านเกาะแก่งกว่าสี่พันแห่ง ทางตอนใต้ของประเทศลาว สอดคล้องกับ ฌรณคฤทธิ ธรรมบุตร และคณะ (2561) ได้ศึกษาดนตรีอาเซียนเพื่อการประพันธ์เพลงร่วมสมัย ได้กล่าวว่า การประพันธ์เพลงร่วมสมัยมีความสำคัญกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการประพันธ์ เพลงที่เปิดโอกาสให้นักประพันธ์เพลงมีอิสระทางความคิดเพื่อจรรโลงศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเสรี ทำให้เกิดการสร้างสรรค์บทประพันธ์หลากหลายรูปแบบเพื่อรับใช้สังคมและวัฒนธรรมของชาติ ทั้งเป็น การนำเอาองค์ความรู้ทางดนตรีในอดีตมาผสมผสานกับองค์ความรู้ใหม่ ผสมกับการคิดค้นเทคนิคทางการประพันธ์และการบรรเลงเครื่องดนตรีใหม่ ๆ ตลอดจนการสร้างสรรค์การเรียบเรียงเสียงวงดนตรีการประสมเครื่องดนตรีและวงดนตรีทั้งในวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรม ก่อเกิดมิติความงาม และคุณค่าที่ลึกซึ้ง ด้วยความเป็นอิสระทางคิดทางการประพันธ์นี้เอง ทำให้การประพันธ์เพลงร่วมสมัย สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ plugged จิตสำนึกที่ตึงต่า คุณค่าทางจิต วิญญาณและนำมาซึ่งความสงบสุขสามัคคีปรองดองในสังคม บุญรัตน์ ศิริรัตนพันธ์ (2560) ได้สร้างสรรค์ บทเพลงการเวก สำหรับ คลาริเน็ต 6 ชิ้น นี้เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้ทดลองสร้างสรรค์ดนตรีร่วมสมัยขึ้นจากการผสมผสานเทคนิคการประพันธ์แบบต่าง ๆ ตั้งแต่การใช้วัตถุดิบทางดนตรีทั้งดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีตะวันตกและดนตรีไฟฟ้าเข้าด้วยกันการแปรทำนอง การจัดการจังหวะที่ผสมผสานดนตรีเหล่านี้ ไปจนถึง โครงสร้างของบทประพันธ์ก็มีการผสมผสานกันและโครงสร้างของทั้งดนตรีไทยและดนตรีตะวันตกเข้าด้วยกัน ทั้งยังได้ทดลองสร้างผลงานที่มีเสียงหลากหลายขึ้นจากเครื่องดนตรีเพียงตระกูลเดียวอีกด้วย การทดลองเช่นนี้ นับเป็นการศึกษาที่ได้ผลดียิ่งสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นต่อไป และ ศุภพร สุวรรณภักดี และวีรชาติ เปรมานนท (2562) ได้สร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์ที่ได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจจากสำเนียงดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ลาหู่ดำ และลาหู่แดง ในบริเวณพื้นที่อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลงานการประพันธ์เป็นรูปแบบดนตรีแซมเบอร์อองซอมเบลอ โดยมีวิธีการประพันธ์ที่หลากหลายลักษณะ ได้แก่ 1) บทประพันธ์ลม สำหรับเดี่ยวไวโอลา ผลงานการประพันธ์ในดนตรีอินดีเทอร์มินาซีผสมผสานกับการใช้คีตปฏิภาณ 2) บทประพันธ์กระซิบ สำหรับ ไวโอลา คลาริเน็ต และเปียโน และ 3) บทประพันธ์พราย สำหรับวงสตริงควอร์เตต โดยบทประพันธ์ที่ 2) และ 3) ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดในการประพันธ์ในรูปแบบการแปรทำนอง และการพัฒนาจากผลงานการสร้างสรรค์พบว่า บทประพันธ์แสดงให้เห็นมิติของการเชื่อมโยงการประพันธ์ในรูปแบบตะวันตก และสำเนียงดนตรีพื้นบ้านโดยมีสูญเสียสาระสำคัญของสำเนียงดนตรีพื้นบ้าน อีกทั้ง วิเชษฐ์ สุดใจ (2562) ได้ทำการศึกษาแนวคิดเบื้องต้นและอรรถาธิบายบทประพันธ์อีสานฟิวชันเพลง “Mr.TT” จากการศึกษาพบว่า เพลง มิสเตอร์ทีที ผู้วิจัยได้นำทำนองเพลงปู่ปาลานมาศึกษาและเลือกกลุ่มจังหวะที่น่าสนใจมาใช้เป็นโมทีฟในการประพันธ์เพลง และมีการสร้างจังหวะแบบดนตรีฟังก์ บทเพลงเล่นอยู่บนจังหวะซฟเฟิล ซึ่งเป็นลักษณะของดนตรีบลูส์ และดนตรีอีสานก็มีลักษณะคล้ายกันคือมีความเป็นซฟเฟิลเช่นกัน โครงสร้างบทเพลงเป็นอิสระคือไม่มีการซ้ำท่อนวิธีการประพันธ์ มีการนำโมทีฟในท่อนแรกมาขยายต่อหรือมาพัฒนาดัดแปลงเพื่อสร้างท่อนต่อไป มีการนำแนวคิดเรื่องการ “เกริ่น” ในดนตรีอีสานมาใช้เป็นการอินโทร หรือเกริ่นก่อนจะเข้าเพลง เป็นการเล่นที่ไม่อยู่ในจังหวะที่ตายตัว เป็นการลื่นไหลของผู้บรรเลงตามแต่อารมณ์ลักษณะเช่นนี้พบมากในดนตรีอีสานการร้องเล่นหมอลำ ในท่อนสุดท้ายของบทเพลงมีการสร้างแนวทำนองใหม่โดยการนำเอาเลขปีเกิดของนายทองใส ทับถนุน คือ ค.ศ. 1947 มาแปลงเป็นลำดับโน้ต และนำเอาตัวเลขที่ได้จากจำนวนอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานีมาเป็นตัวเลือกในการสร้างกลุ่มรูปแบบจังหวะ ซึ่งมาสามารถสรุปเป็นแผนภาพแนวคิด ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวคิดการสร้างสรรคผลงานด้านดุริยางคศิลป์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
 - 1.1. สามารถนำบทเพลงไปบรรเลงในที่สาธารณะ เพื่อแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวอีสาน
 - 1.2 บทเพลงสามารถพัฒนาทักษะทางการบรรเลงรวมวงดนตรีตะวันตกให้แก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวงดนตรีบิ๊กแบนด์
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรเรียบเรียงเสียงประสานในทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานอื่น ๆ
 - 2.2 ควรเรียบเรียงในลักษณะของวงดนตรีอื่น เช่น วงวินแบนด์ และวงออร์เคสตรา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายจัดทำหนังสือ. (2535). *อุบลราชธานี 200 ปี*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร และคณะ. (2561). *ดนตรีอาเซียนเพื่อการประพันธ์เพลงร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญรัตน์ ศิริรัตนพันธ์. (2560). การเวก เพลงแคนในมิติดนตรีร่วมสมัย. *วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต*, 12,(2) 89-102.

วิเชษฐ์ สุดไธ. (2562). แนวคิดเบื้องต้นและอรรถาธิบายบทประพันธ์อีสานพื้นบ้านเพลง Mr.TT. *วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8,(1) 294-302.

ศุภพร สุวรรณภักดี และวีรชาติ เปรมานนท์. (2562). ดุษฎีนิพนธ์งานประพันธ์เพลง: “ลม-กระซิบ-พราย” สำหรับวงแชมเบอร์ออร์แกนเบลอ. *วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต*, 14,(2) 118-133.